

CÍL A METODIKA VÝZKUMU

V rámci rozvojového projektu MŠMT „Podpora studentů a absolventů VŠE při vstupu na trh práce“ byl Rozvojovým a poradenským centrem VŠE realizován výzkum týkající se uplatnění absolventů VŠE na trhu práce s cílem vytvořit typové pracovní pozice, které jsou pro absolventy VŠE specifické, spolu s požadavky na pracovníky, kteří mají tyto pozice zastávat.

Cílem projektu je s využitím zkušeností spolupracujících firem z praxe pomoci studentům ekonomických oborů při výběru optimálního pracovního uplatnění. Vytvořené typové pozice jsou dány k dispozici studentům Vysoké školy ekonomické v Praze, a ti si pomocí těchto popisů mohou lépe představit možnosti, které se jim po ukončení studia nabízejí a také to, co po nich bude v jednotlivých zaměstnáních požadováno.

Sběr dat probíhal v období červen až září 2009 mezi firmami, které již nějakým způsobem s Vysokou školou ekonomickou spolupracovaly či spolupracují, neboť u nich je možné očekávat, že studenty a absolventy VŠE na základě takové spolupráce zaměstnávají. To by mělo vést k odstranění základních rozporů mezi požadavky a očekáváními absolventů a organizací. Ve firmách byly osloveny personální útvary, popř. jiné útvary či jednotlivci odpovědní za nábor pracovníků. V první fázi bylo emailem osloveno 227 firem, které ve většině případů spolupracovaly nebo spolupracují s Vysokou školou ekonomickou v Praze. V prvotním oslovení byl firmám představen a vysvětlen výzkum. Přiložený dotazník byl zaměřen na získání dat týkajících se:

- oborů či oddělení, do kterých jsou absolventi ekonomických směrů přijímáni,
- pracovních pozic, které absolventi ekonomických směrů nejčastěji zastávají,
- pracovních činností, které dané pozice představují,
- oblastí požadavků organizací vůči absolventům (kvalifikační požadavky, odborné znalosti a dovednosti, osobnostní předpoklady) a
- doby setrvání absolventů na dané pozici či v dané organizaci.

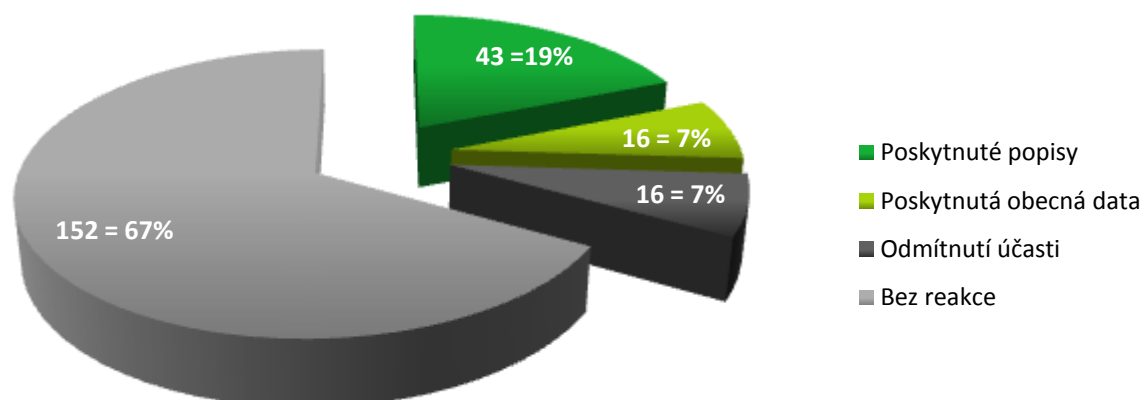
Druhá fáze se zaměřila jednak na firmy, které projevily zájem se výzkumu zúčastnit, jednak na získání jednoznačného (pozitivního či negativního) stanoviska ostatních prozatím nereagujících firem. Tato fáze probíhala většinou na bázi osobních, resp. telefonických rozhovorů, popřípadě i písemných domluv. Všechny potenciální firmy byly minimálně dvakrát kontaktovány, zpravidla to bylo ale vícekrát, především v situaci, pokud firmy účast přislíbily nebo si vyžádaly čas na rozmyšlenou. Ze souboru 227 oslovených firem 75 firem (tj. 33 %) vyslovilo jednoznačné stanovisko. Celkem 16 (tj. 7 %) firem se projektu rozhodlo nezúčastnit, většinou z důvodu nedostatečného počtu přijímaných absolventů. Písemná i telefonická komunikace probíhala s 59 firmami (tj. 26 %), přičemž 43 firem (tj. 19 %) poskytlo zcela konkrétní specifikace pracovních míst a požadavků na uchazeče kladených.

Tabulka 1: Seznam firem, které poskytly konkrétní popisy pracovních míst

1 ABRA Software	23 LeasePlan
2 Accenture Central Europe	24 Logica Czech Republic
3 Allianz pojišťovna	25 Makro Cash & Carry ČR
4 Arthur D Little	26 Moravský Peněžní Ústav
5 A.T. Kearney	27 Nejvyšší kontrolní úřad
6 Avon Cosmetics	28 Ness Czech
7 AWD ČR	29 Oracle Czech
8 Bosch Diesel	30 Plzeňský Prazdroj
9 British American Tobacco (CR)	31 PricewaterhouseCoopers
10 Česká spořitelna	32 RESPECT
11 Českomoravská stavební spořitelna	33 RWE Transgas
12 ČSOB	34 Synergie Temporary Help
13 Danone	35 TNS AISA (Czech Republic)
14 Deloitte	36 TPA Horwath
15 DHL IT Services (Europe)	37 TSR Czech Republic
16 Euro RSCG 4D	38 Unicredit Bank
17 Hays	39 Vorlíčková & Leitner
18 Hewlett-Packard	40 Wall Street Systems Czech
19 K2 atmitec syst	41 Wood and Company
20 Komerční banka	42 XITEE
21 Kooperativa pojišťovna	43 Zentiva
22 KPMG Česká republika	

Dalších 152 firem (tj. 67 %) se nevyjádřilo jednoznačně, buď nereagovaly vůbec na písemný kontakt, nebyly telefonicky k dostižení, nebo se jedná o firmy, které sice zpočátku písemně či telefonicky komunikovaly, ale nakonec se průzkumu nezúčastnily (viz Graf č. 1).

Graf 1: Reakce oslovených firem

Třetí fáze představovala zpracování získaných dat a vypracování profilů pracovních míst nejčastěji obsazovaných absolventy ekonomických oborů. Základním zdrojem byla získaná data od firem. Tato data reprezentující český trh práce byla porovnáována s O*NET databází (The Occupational Information Network), která je podporována US Department of Labor/Employment and Training Administration (USDOL/ETA), dalšími zdroji na čerpání informací a porovnání dat byl Das Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB) a oficiální švýcarský portál Berufsberatung.ch – Portal für Berufswahl, Studium und Laufbahnfragen. Konečný výstup, tzn., pracovní pozice, byl vypracován v souladu s Národní soustavou povolání (NSP), která pro vytváření popisů povolání využívá mimo jiné i Integrovaný systém typových pozic (ISTP), jehož jádrem je Kartotéka typových pozic (KTP), což je elektronická databáze nabízející popisy povolání a typových pozic.

V celkovém součtu spolupracující firmy uvedly 130 konkrétních popisů (z toho 110 různých názvů) pracovních míst, na kterých ve firmách čerství absolventi ekonomických směrů pracují. Konečný počet vypracovaných typových pracovních pozic je 45. Tato redukce byla způsobena tím, že byly zmíněny i takové pozice, které se netýkají ekonomických oborů, jednalo se především o technické pozice. Dále byly vyřazeny pozice s minimální četností zastoupení a pozice, které byly určeny pouze pro středoškolské absolventy. Při definování konečných pracovních pozic byl vzat v úvahu i výsledek dotazníkového šetření mezi absolventy VŠE, který proběhl v lednu 2009 na 1340 respondentech a určil relativní četnosti zastávaných pracovních míst. Více pozornosti bylo tedy věnováno těmto často zastávaným pracovním místům.

Vytvořený popis pracovní pozice tvoří název této pozice, alternativní názvy pozice, přiřazení odborného směru, název, popř. názvy podnikového oddělení, do kterého daná pozice organizačně spadá, statistická klasifikace zaměstnání (KZAM), kdo je přímý nadřízený pro danou pozici a kdo je dané pozici podřízen. Stručná charakteristika pracovního místa vystihuje pozici jako takovou, následuje výčet hlavních pracovních činností, poté jsou definovány požadavky na vzdělání a praxi, nezbytné dovednosti a potřebné odborné znalosti, osobní předpoklady a obecné způsobilosti.